

forleden udtalte ved Lovforslagets Fremførelse, er det klart, at de mindre Foreninger vanskelig paa Verdensmarkedet kunne skaffe sig den Kredit eller Ansæelse og saa høi Kurs paa sine Papiere i Almindelighed, som en stor og af Staten støttet Bank vil kunne gjøre det.

Spørgsmaalet bliver da altsaa, naar vi haabe og vente paa en af Staten støttet Bank til Ordningen af vore Kreditforhold, om det her foreliggende Forslag kan gjøre Fyldest i saa Henseende. Jeg skal tillade mig ganske kort at gennemgaa de enkelte Paragrafer, og det vil vistnok deraf fremgaa, at hvis det skulde lykkes at faae Forslaget fremmet og navnlig sendt til Udvalg, vil der være Haab om, at der ved gjenfaldig Samvirkning og Samarbejde vil kunne komme noget brugeligt ud der af. Der er ganske vist enkelte af Paragraferne, som jeg tror stille sig som en komplet Umulighed, hvis der skal være Haab om Udbytte af Samarbejdet. I første Paragraf siges der, at der skal oprettes en Hypothekbank, og at den skal virke ved at forsyne de Kreditforeninger med Penge, hvis Statuter stadfæstes af Regjeringen, og som gjøre Udlaan med en bestemt aarlig Afbetaling af Laanene. Det, tror jeg, vil være en uheldig Bestemmelse at laa aldeles fast for den fremtidige Bank, thi Jordbrugerne ere virkelig blandt alle Landets Borgere — det mener jeg da — de mest sparsommelige. Deres Indtægter sætte de i Jorden som den bedste Sparekasse, og naar Eiendommens Overstud anbringes i Eiendommen til Forbedring af denne, er der virkelig gjort saa betydeligt i Retning af Sparommelighed, at man ikke behøver at paalægge dem fremfor andre Borgere den Forpligtelse, at de skulle værsgo afdrage paa deres Gjæld. At en vis Del af den Gjæld, som de kunne paadrage sig, bør afdrages, er en Selvsølge, men der er Intet i Veien for, at f. Ex. indtil en Trediedel af Eiendommens Verdi kan behæftes med Laan, som ikke afbetales, saa jeg tror ikke, at denne almindelige Bestemmelse, at Gjælden skal amortiseres, er heldig her i første Paragraf. Forørigt forekommer det mig, at Paragrafen forsaavidt er heldig affattet, som den ikke omtaler, hvorvidt der skal stilles Pant for Laanene. Det er jo muligt, at den almindelige Hypothekbank, forsaavidt den kommer til at tælle andre Kreditinstituter blandt sine Interessenter, ogsaa kunde optage blandt andre Interessenter Instituter f. Ex. i Lighed med det Raiffeisens'ske System, hvor man giver Udlaan uden Pant, baseret væsentlig paa det personlig solidariske Ansvar mellem Laantagerne. Den sidste Linie i denne

Paragraf siger, at Regjeringen har Ret til at foreskrive Forandringer i Kreditforeningernes Statuter. Jeg skal foreløbig bemærke, at noget Vignende siges i § 3, der staar, at ved kongelig Anordning fastsættes de almindelige Bestemmelser, som skulle optages i Statuterne. Endelig staar der i § 15, at Bankens Statuter fastsættes ved Kgl. Anordning. Det er en overordentlig høi Grad af Betryggelse, som den høitærede Minister her har søgt at skaffe Regjeringen for, at den kan gennemføre sin Villie. Som jeg senere skal vise, tror jeg, det vilde være heldigt, om disse 3 Paragrafer kunde blive noget omredigerede — § 4 er vist særdeles heldig. — I § 5 staar, at Banken begynder sin Virksomhed, naar en eller flere Kreditforeninger have anmeldt at ville indtræde som Interessenter. Ja, hvis disse Bestemmelser, som jeg tillod mig at oplæse, nemlig § 1 om, at Regjeringen foreskriver de Forandringer i Kreditforeningernes Statuter, som den forlanger skal gennemføres, § 3 om, at man ved kongelig Anordning kan fastsætte de almindelige Bestemmelser for Kreditforeningerne § 13 om, at Bankens Bestyrelse skal bestaa af 3 Medlemmer, udnævnte af Kongen, og § 15 om, at Bankens Statuter fastsættes ved Kgl. Anordning — hvis, siger jeg, disse Bestemmelser skulle blive staaende, tror jeg oprigtig talt, at selv om vil vedtagne Oprettelsen af en saadan Bank, vilde den aldrig komme til at træde i Kraft; thi der er sandelig i saa Fald ikke en af Landets Kreditforeninger, der nogeninde melder sig ind. Vore Kreditforeninger for Landeiendomme have fra en Begyndelse, der væsentlig var baseret paa bureaukratiske Principer, efterhaanden arbejdet sig sammen med Befolkningen, arbejdet sig saaledes ind i det Selvsyre, som helst bør gjøres gjældende her i Landet, haade i sociale og kommunale Forhold, at jeg er aldeles overbevist om, at ingen af Kreditforeningernes Bestyrelse eller Interessenter nogeninde ville gaa ind paa som Interessent, at gaa ind i en Bank som denne, hvor de fra Først til Sidst skulle umyndiggøres i den Grad, som her er Tale om. Have vi ved Selvsyre kunnet arbejde vore Foreninger op til efterhaanden at gjøre nogenlunde Fyldest, ere vi, om ogsaa vi ere Bønder, dog saa vogne Mandfolk, at vi nok nogenlunde kunne tage Sagen i vor egen Haand, og sikker er det, at der vistnok ikke findes en eneste Eiendomsbesidder, der vil være med til at lade alle sine Kreditforhold, sine Eiendomsforhold, hele sin sociale og økonomiske Eksistens gjøre afhængig af en Anstalt, hvis Statuter foreskrives udfærdigede ved kongelig Anordning, og hvis Bestyrelse